

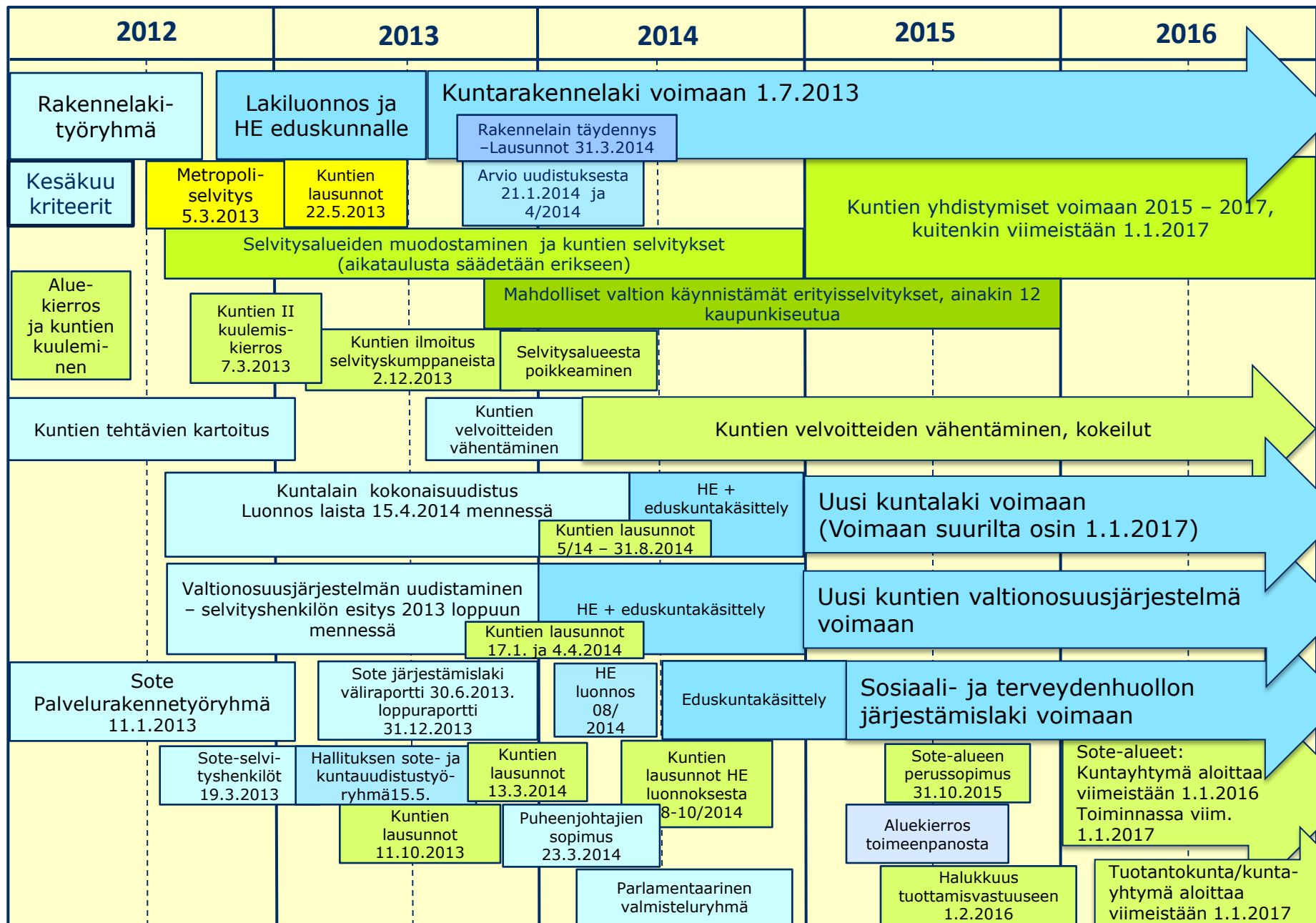
Kunnat muutoksessa – tilannekatsaus ajankohtaisiin kunta-asioihin

Satakunnan kuntapäivä
Pori 21.10.2014

varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen

Uudistusten aikataulut

Kuntaliiton lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista ja eräistä siihen liittyvistä laeista

(liiton hallitus hyväksyi lausunnon 16.10.2014)

- Lain tarkoitus ja tavoitteet ovat hyviä.
- Huomio kiinnitettävä lakiluonnoksen parantamiseen ja uuden järjestelmän toimivuuden varmistamiseen
- Kuntaliitto pitää välttämättömänä, että tavoitteisiin lisätään palvelujen tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen
- Laista puuttuu kytkentä kuntatalousohjelmaan sekä siihen kiinteästi liittyvään sote-kustannusten hallintajärjestelmään, jolla sovitetaan yhteen kuntien tehtävät ja velvoitteet sekä niiden rahoituksen kokonaisuus. Kuntaliitto edellyttää, että tämä lisätään
- Laki on luonteeltaan puitelaki ja sen seurauksena useat lakiesityksen kohdat ja niiden perustelut jäävät tulkinnanvaraisiksi

Järjestämisvastuu ja järjestämispäätös

- Kuntaliitto ei pidä perustuslailla turvatus kunnallisen itsehallinnon periaatteen mukaisena sitä, että sote-alue päättäisi tuotantovastuussa olevat kunnat ja kuntayhtymät, niiden tehtävät sekä niiden rahoituksen
- Tuotantovastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän tulee voida päättää palvelujen hankinnasta ja palvelusetelin käytöstä paikallisten olosuhteiden ja mahdollisuuksien puitteissa.
- Kuntaliitto pitää tiedonhallinnan osalta sote-alueelle esitettyä vahvaa roolia kannatettavana, koska sillä on avainrooli integraation käytännön toteuttamisessa.

Tuottaminen

- Tuottamisvastuusta säätämisen tapa ei ole riittävän yksityiskohtainen eikä selkeä.
- Tulkintaongelmien välttämiseksi erityisesti suppeamman tuottamisvastuun teemallinen kuntayhtymä kaipaa selkiyttämistä
- Tuottamisvastuusta määrättäisiin järjestämispäätöksellä, joka on luonteeltaan hallinnollinen päätös.
- Tuottamisvastuussa on kyse kunnille annettavista tehtävistä, joista tulisi perustuslain mukaan säätää lailla.

Hallinto

- Laissa pitäisi säätää, että kuntayhtymän ylin toimielin on yhtymäkokous, jonka kokoonpanossa ei oteta huomioon poliittista edustavuutta. Jokainen jäsenkunta valitsisi yhtymäkokousedustajansa kuhunkin yhtymäkokoukseen ja antaisi toimintaohjeet
- Kuntien omistajaohjauksen välineiden luominen tärkeää.
- Yhtymäkokous-hallitus-malli johtaisi helposti liian suureen hallitukseen
- Tilannetta selkeyttäisi yhtymäkokouksen ja hallituksen väliin perustettava esim. 30–40 jäsenen hallintoneuvosto -tyyppinen kuntien edustajista koostuva elin, joka olisi poliittisesti edustava. Se voisi valita ja tarvittaessa erottaa hallituksen ja sille hallitus raportoisi toiminnasta ja taloudesta

Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen

- Valtion ja sote-alueen välisen neuvottelumenettelyn juridista asemaa on selkiytettävä
- Kuntaliitto korostaa, että sosiaali- ja terveysalueen järjestämispäätöksen hyväksyminen on osa kuntahallintoa ja sen tulee tapahtua sote-alueen ylimmässä päättävässä toimielimessä.
- Ministeriöön perustettavan ohjausyksikön toiminta ei saa eriytyä taloudesta (sote-menojen hallintajärjestelmä osaksi kuntatalousohjelmaa)

Rahoitus

- Sote-alueen rahoitusta ja kustannusten jakaantumista koskevaa pykälää muotoiltava niin, että se on yksiselitteisesti tulkittavissa.
- Kuntaliitto vaatii, että kuntien maksuosuuksien ja tuotantokorvauksien määräytymisperusteista säädetään esitettyä yksityiskohtaisemmin
- Kuntaliitto esittää työryhmän perustamista välittömästi valmistelemaan tarkennuksia sote-uudistuksen rahoituspykäliin
- Rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tuotantoalueita toiminnan kustannus-tehokkuuteen ja uudenlaisten toimintatapojen käyttöönottoon
- Sote-alueen rahoitusjärjestelmän muutokselle esitetään viiden vuoden siirtymäaikaa.

Voimaanpanolaki

- Henkilöstön asema
- Omaisuusjärjestelyt
- Rahoituksen siirtymäjärjestely
- Muutostuki
- Varainsiirtoverolain väliaikainen muuttaminen

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta

– Aikataulu – *kiirettä pitää*

- Sote-alueet 1–5 ja niihin kuuluvat kunnat
- Sote-alueen kuntayhtymän perustaminen
  - » Perussopimus hyväksyttävä viimeistään 31.10.2015
  - » Kuntayhtymän aloitettava toimintansa viimeistään 1.1.2016
- Tuottamisvastuussa olevat kunnat ja ky:t
  - » Kunnan ja ky:n ilmoitettava halukkuutensa toimia tuottamisvastuussa olevana kuntana tai ky:nä viim. 1.2.2016
  - » Jos tuottamisvastuu ei kata alueen kaikkia kuntia, sote-alueen on kutsuttava koolle viim. 1.3. 2016 kuntien edustajat selvittämään, miten tuottamisvastuu voidaan toteuttaa
  - » Ellei tuottamisvastuu kata kaikkia alueen kuntia, sote-alue määrää kunnat, joiden muodostettava tuottamisvastuussa olevat alueet ja kutsuu koolle ao. kuntien edustajakokouksen
- Sote-alueen laadittava ja hyväksyttävä järjestämispäätös ensimmäisen kerran viim. 31.10.2016
- Sote-alueiden järjestämistä ja tuottamisvastuussa olevien kuntien ja ky:ien tuottamisvastuu alkaa 1.1.2017.

Kuntatalous

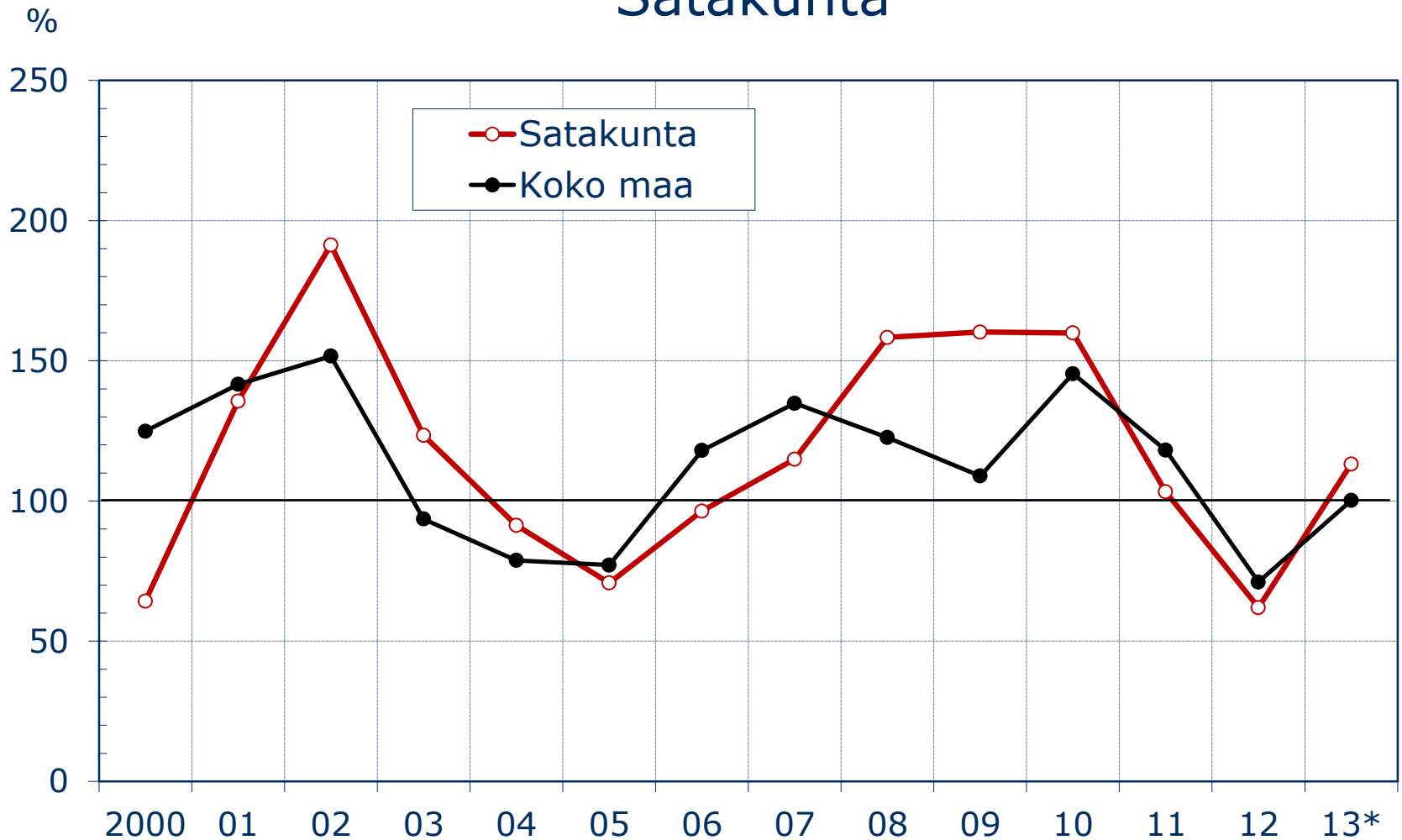

Kuntapalveluiden rahoituksesta

- Kuntapalveluiden rahoitus kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti on ratkaisevasti riippuvaista yleisestä talous- ja työllisyyskehityksestä sekä valtion toimenpiteistä ja valtion luottoluokituksesta. Talouden heikot kehitysnäkymät vaikuttavat myös kuntien palveluiden rahoitukseen.
- Samaan aikaan, kun kuntien tuloja leikataan, lisätään yhä kuntien tehtäviä ja kuntien toimintaa ohjaavia normeja sadoilla miljoonilla. Hallituksen päättämä tehtävien ja velvoitteiden purkuohjelma helpottanee onnistuessaan tilannetta, mutta vasta viiveellä. Sote-linjauksen toteutus voi tuoda säästöjä joskus vuosikymmenen lopulla.
- Viime vuoden tilinpäätöksiin vaikuttavat monet kertaerät, erityisesti verotuksessa. Tämän vuoden tuloksia parantaa erityisesti liikelaitosten yhtiöittämiset 1–1,4 mrd. €. Ammattikorkeakoulujen ym. yhtiöittäminen vähentävät kuntien menoja.

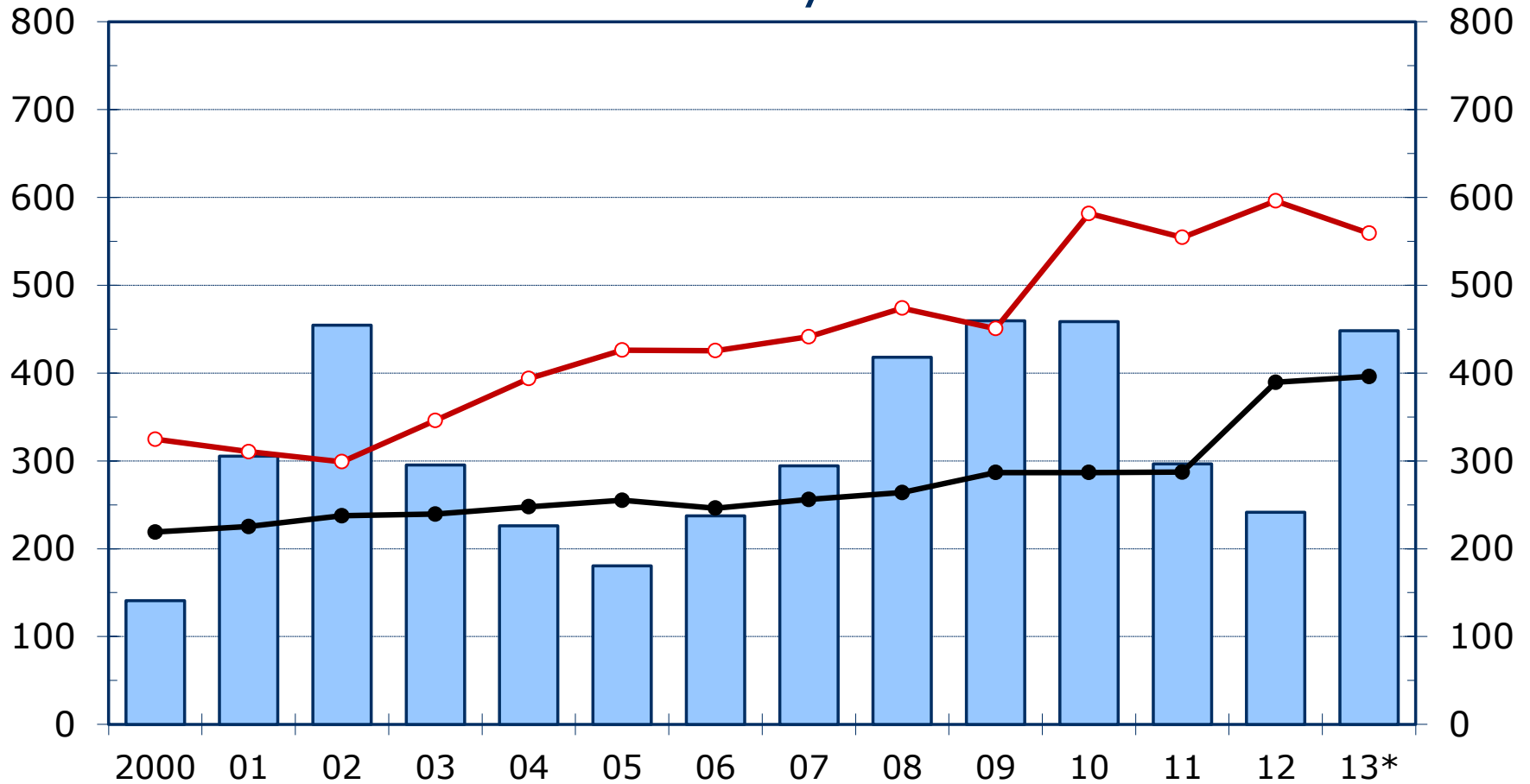
Kuntien vuosikate % poistoista 2000–2013

Satakunta

Lähde: Tilastokeskus

Kuntien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾, €/as. Satakunta yhteensä

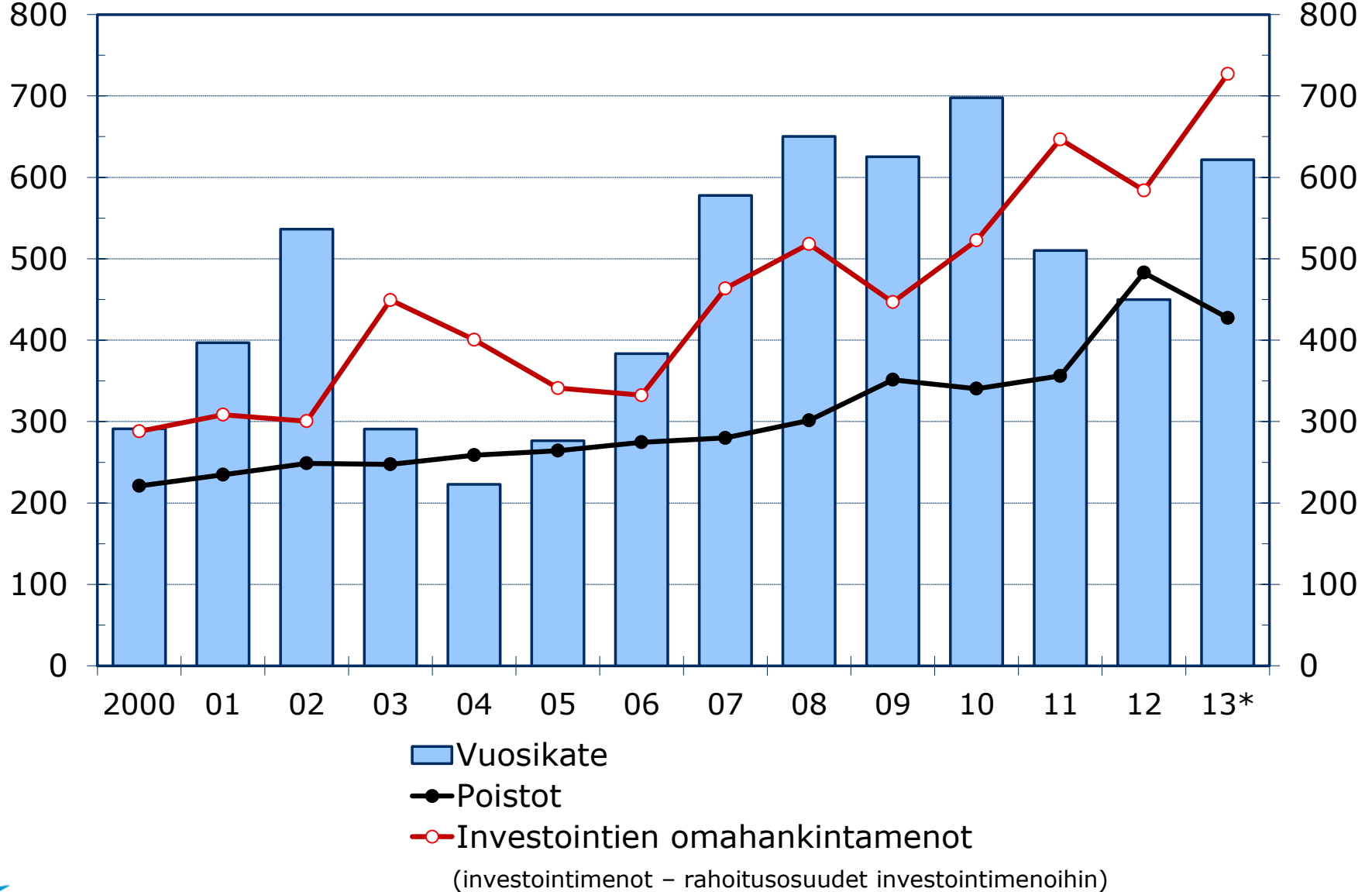
Vuosikate

Poistot

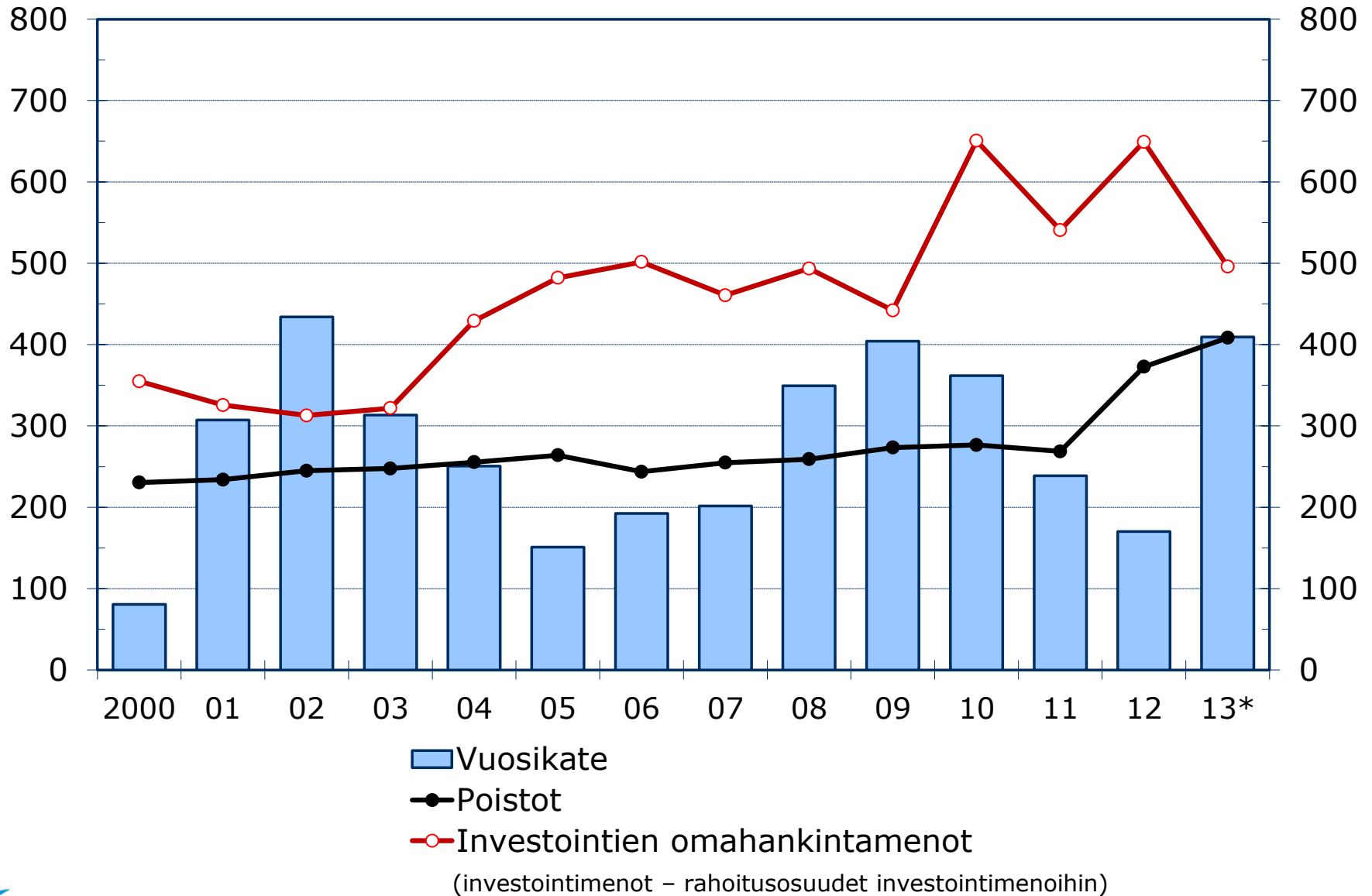
Investointien omahankintamenot

(investointimenot - rahoitusosuudet investointimenoihin)

Kuntien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾, €/as. Rauman seutukunta

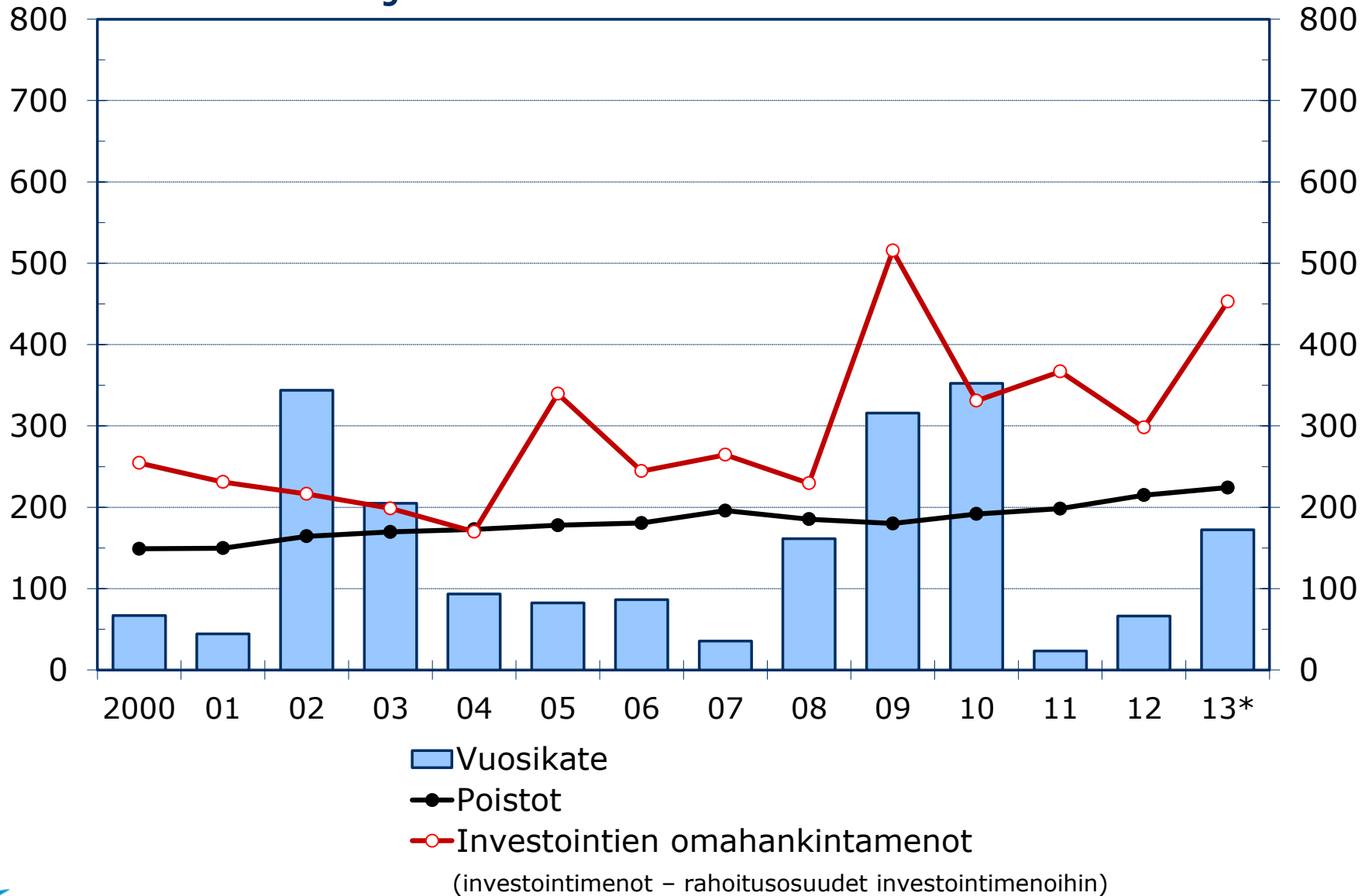

Kuntien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾, €/as. Porin seutukunta

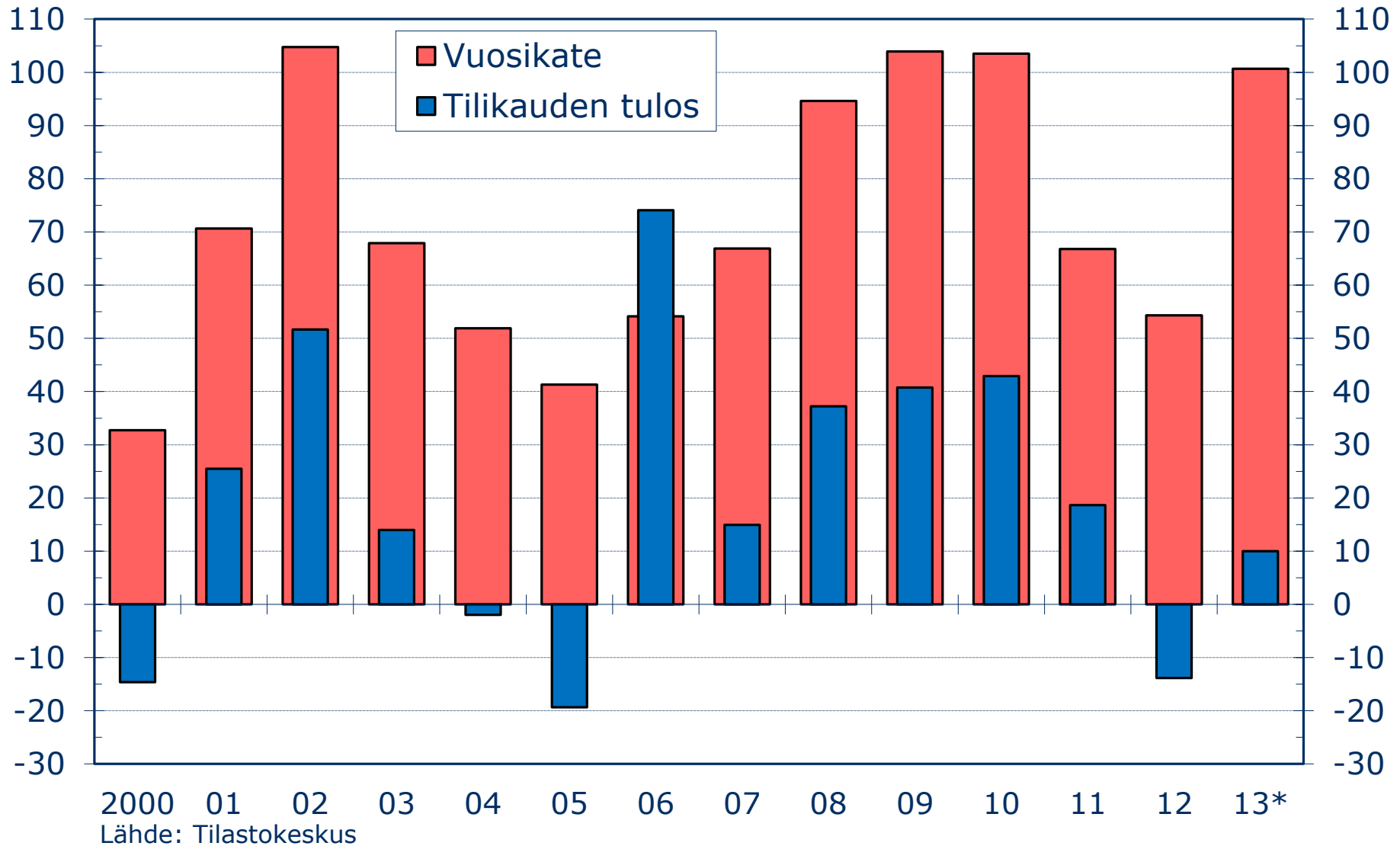

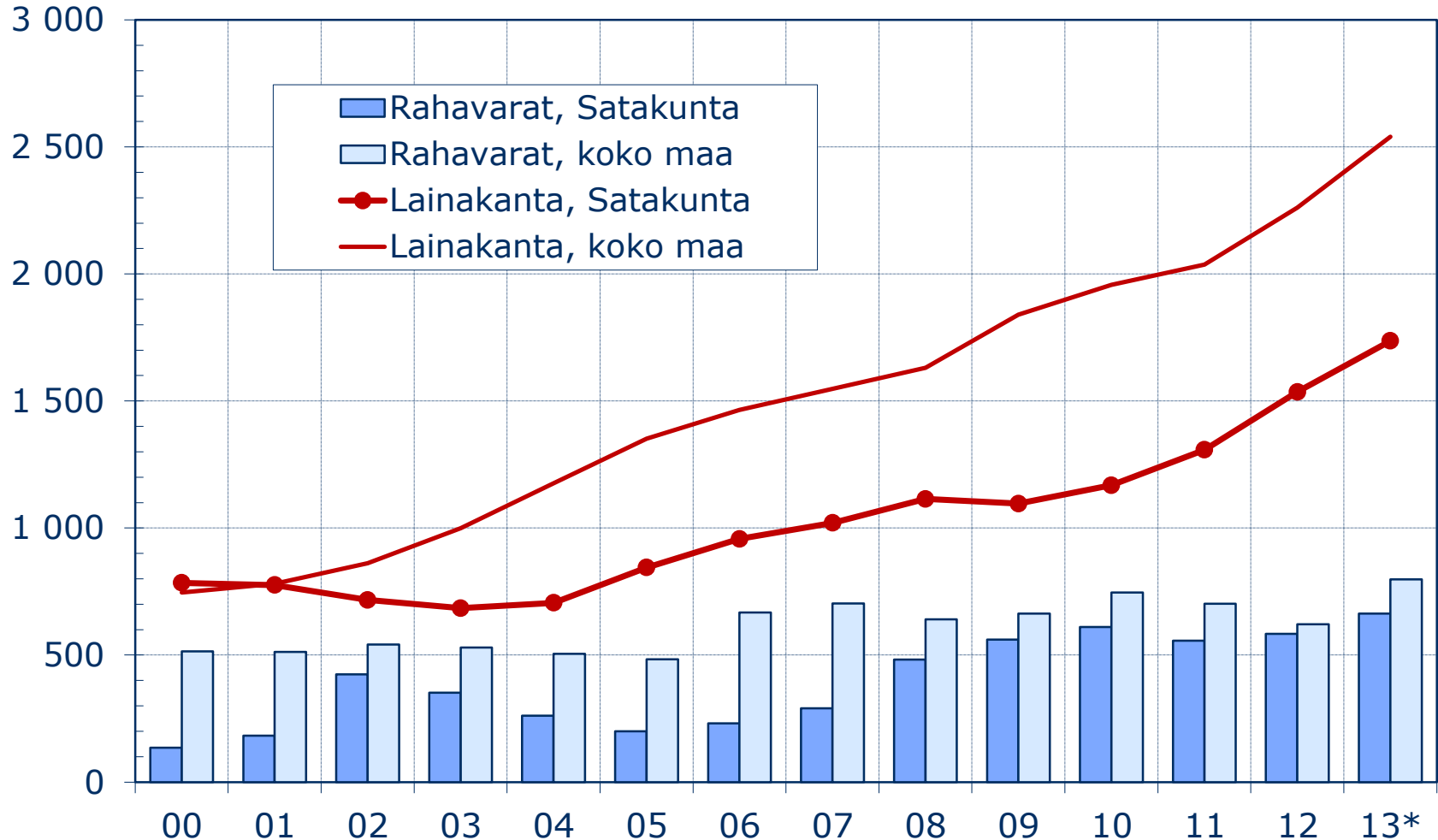
Kuntien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾, €/as. Pohjois-Satakunnan seutukunta

Satakunnan kuntien vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 2000–2013, milj. €

Kuntien lainakanta sekä rahavarat 31.12.2000–2013, €/as. Satakunta

Tietoja kuntien taloudesta vuosilta 2007–2013

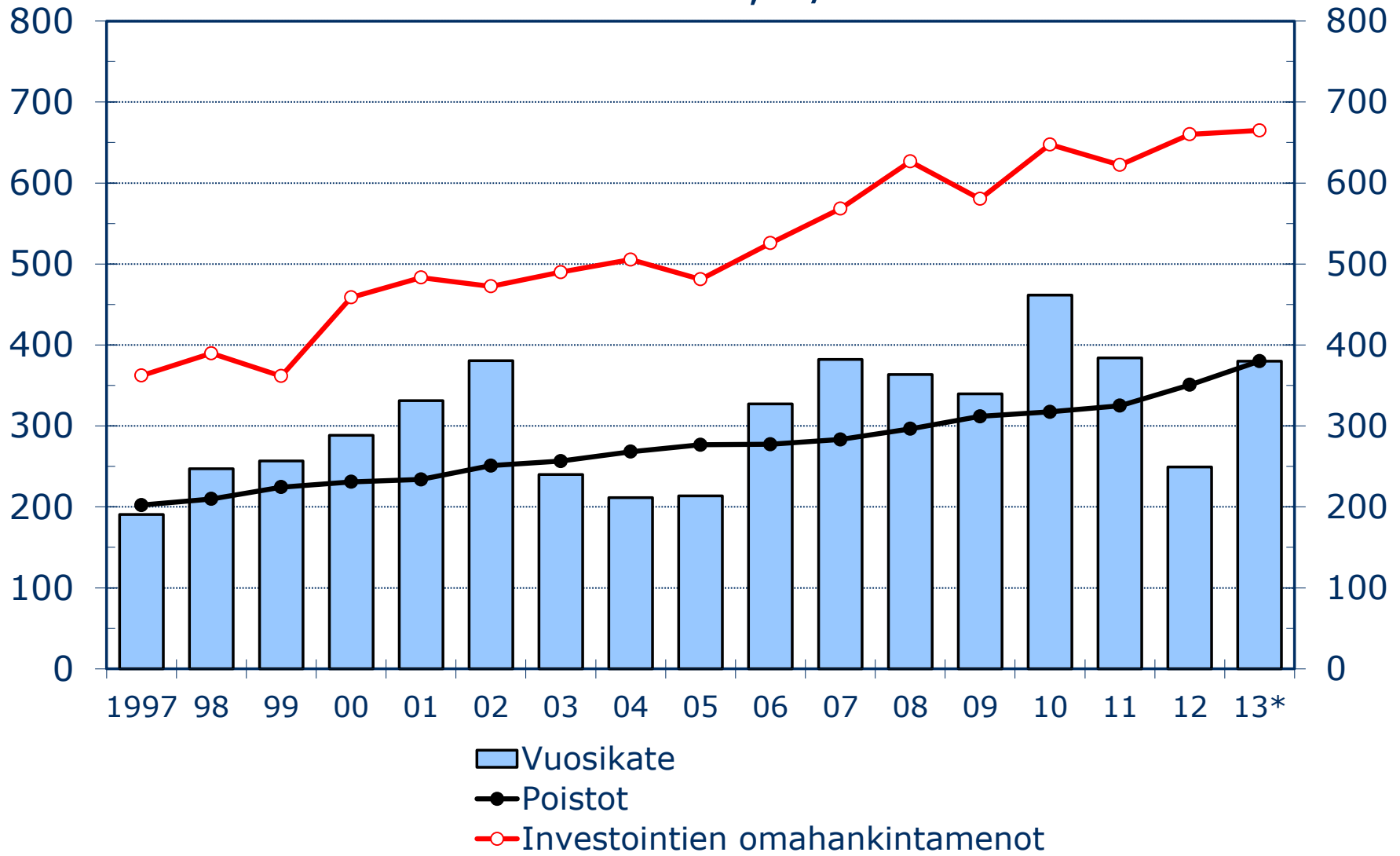
Sisältää liikelaitokset.

Lähde: Tilastokeskus

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
Vuosikate:							
Mrd. euroa	2,02	1,94	1,82	2,48	2,07	1,35	2,07
Asukasta kohti, €	382	363	340	461	384	249	380
Vuosikate % poistoista	135	123	109	145	118	71	100
Tilikauden tulos, mrd euroa	0,74	0,62	0,30	1,83 ¹⁾	0,43	-0,31	0,37
Lainakanta:							
Mrd. euroa	8,21	8,69	9,84	10,52	11,00	12,27	13,85
Asukasta kohti, €	1 548	1 631	1 839	1 957	2 037	2 261	2 540
Kuntien lkm. (ko. vuoden kuntajaolla):							
Vuosikate negatiivinen	54	57	30	8	36	84	30
Vuosikate < poistot	186	178	119	58	147	241	161
Kertynyttä alijäämää taseessa	155	141	95	75	73	91	78
Kuntien lkm. yhteensä	416	415	348	342	336	336	320
Kuntien lkm. (v. 2013 kuntajaolla):							
Vuosikate negatiivinen	30	28	22	5	32	77	30
Vuosikate < poistot	128	119	103	48	139	231	161
Kertynyttä alijäämää taseessa	108	90	80	63	64	82	78

1 Sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pääkaupunkiseudun kuntien saamaa kirjanpidollista myyntivoittoa noin 950 milj. euroa.

Kuntien vuosikate, poistot sekä investoinnit Kaikki kunnat, €/asukas

Lähde: Tilastokeskus

Kuntatalouden tulosta parantaneita tekijöitä v. 2013

Suuri kunnallisverojen kasvu (6,7 %):

Vuosimuutos yhteensä, milj. €	1 120
siitä, milj. €:	
– Jako-osuuksien oikaisut ("rytmihäiriö")	474
– siitä elokuun "ylimääräinen" oikaisu (kertaerä)	223
– Tilitysuudistus: tammikuu > joulukuu (kertaerä)	200
– Kuntien tuloveroprosenttien korotukset	133
– Muut tekijät (mm. palkkasumman kasvu)	313

Kuntien henkilöstösopeutus:

KT Kuntatyöntekijäselvitys, milj. €	400
-------------------------------------	-----

Vuoden 2013 toimenpiteet yhteensä, milj. €:

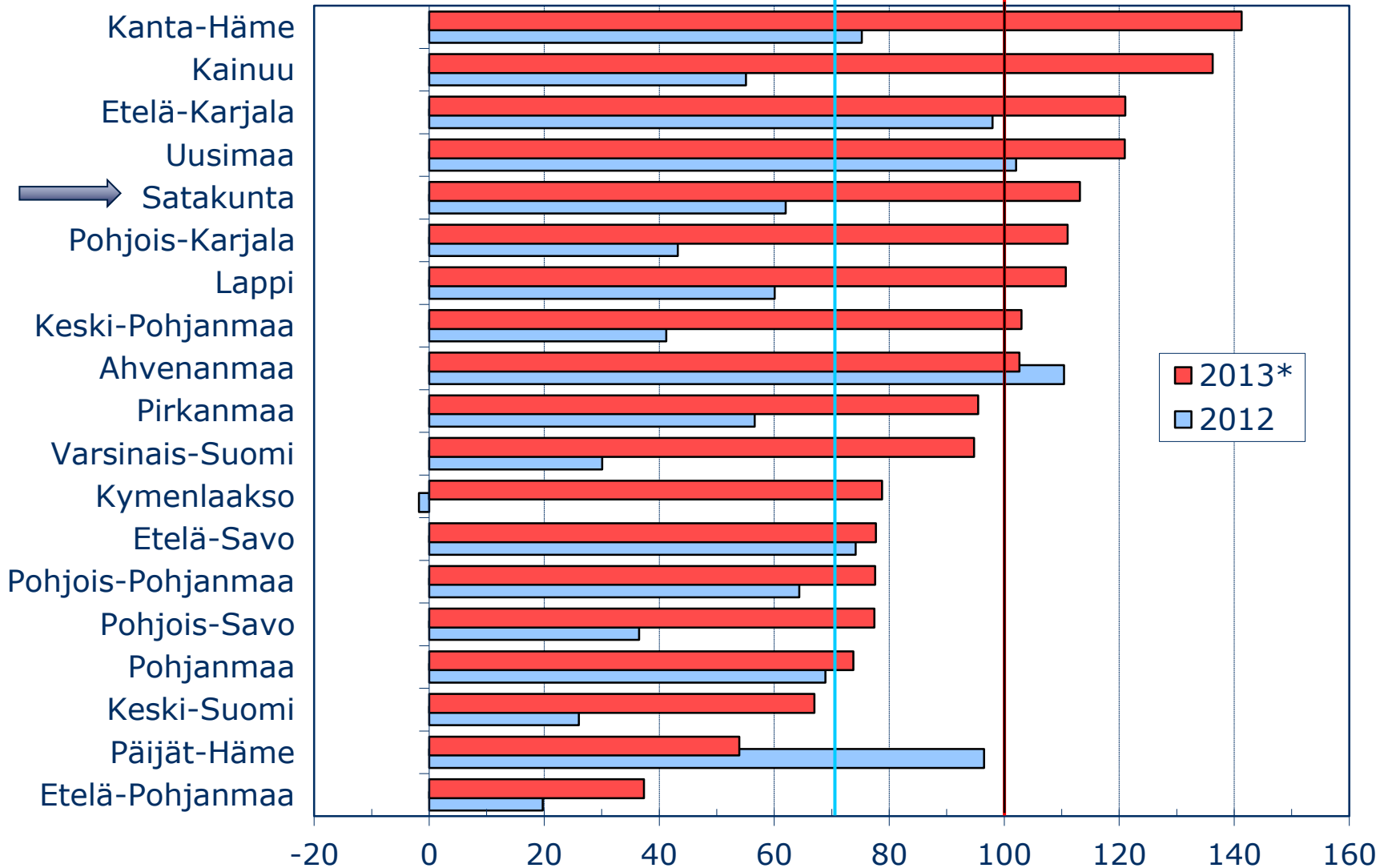
Verotustekniset toimenpiteet	674
Tuloveroprosenttien korotukset	133
Henkilöstösopeutukset (KT)	400

= Yhteensä **1 207**

(Lisäksi satunnaiset erät, kuten yhtiöittämiset ja muut organisaatiomuutokset)

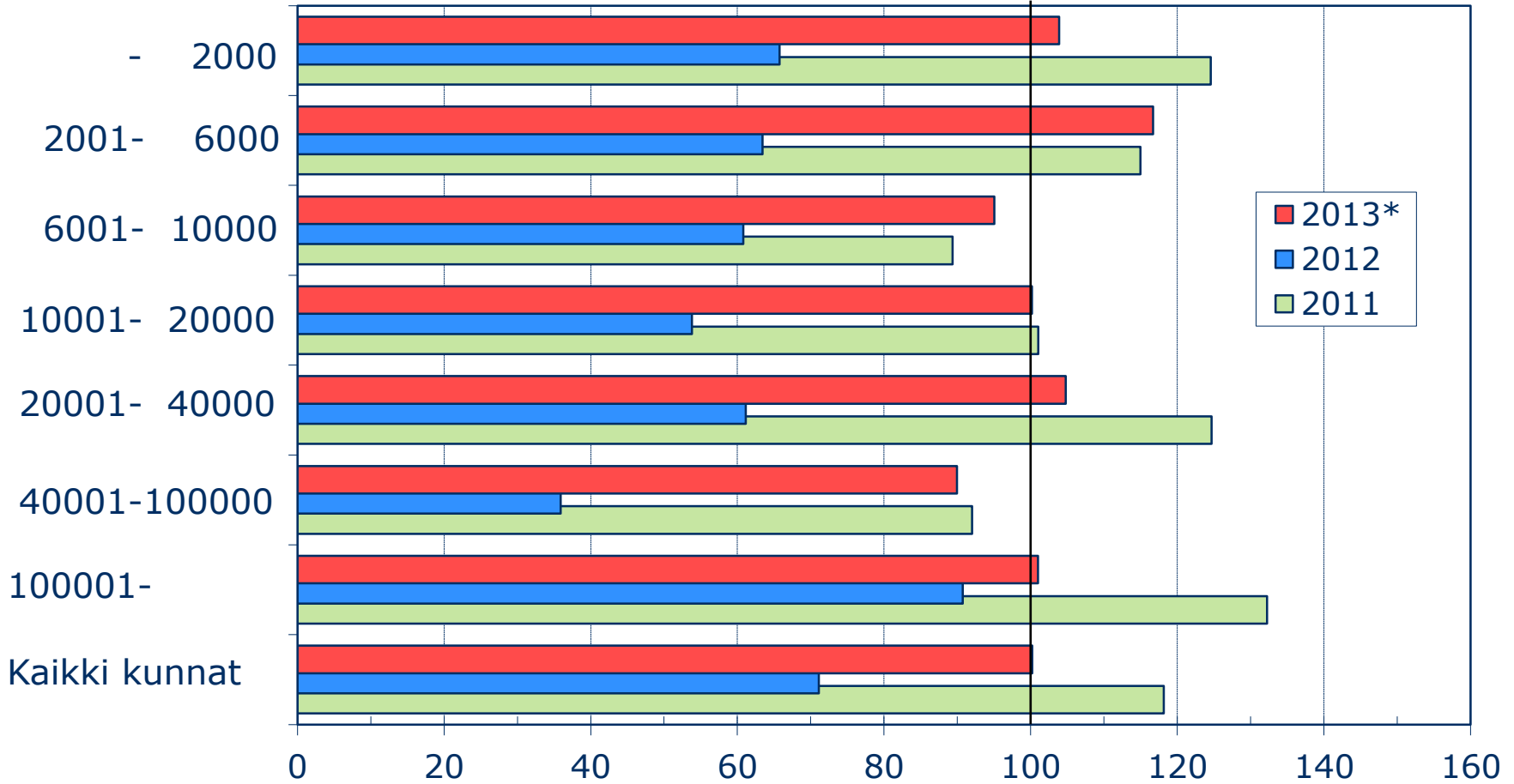
Kuntien vuosikate % poistoista maakunnittain vuosina 2012–2013

Kaikki kunnat: 2012 2013*

Kuntien vuosikate % poistoista kuntakoon mukaan 2011–2013

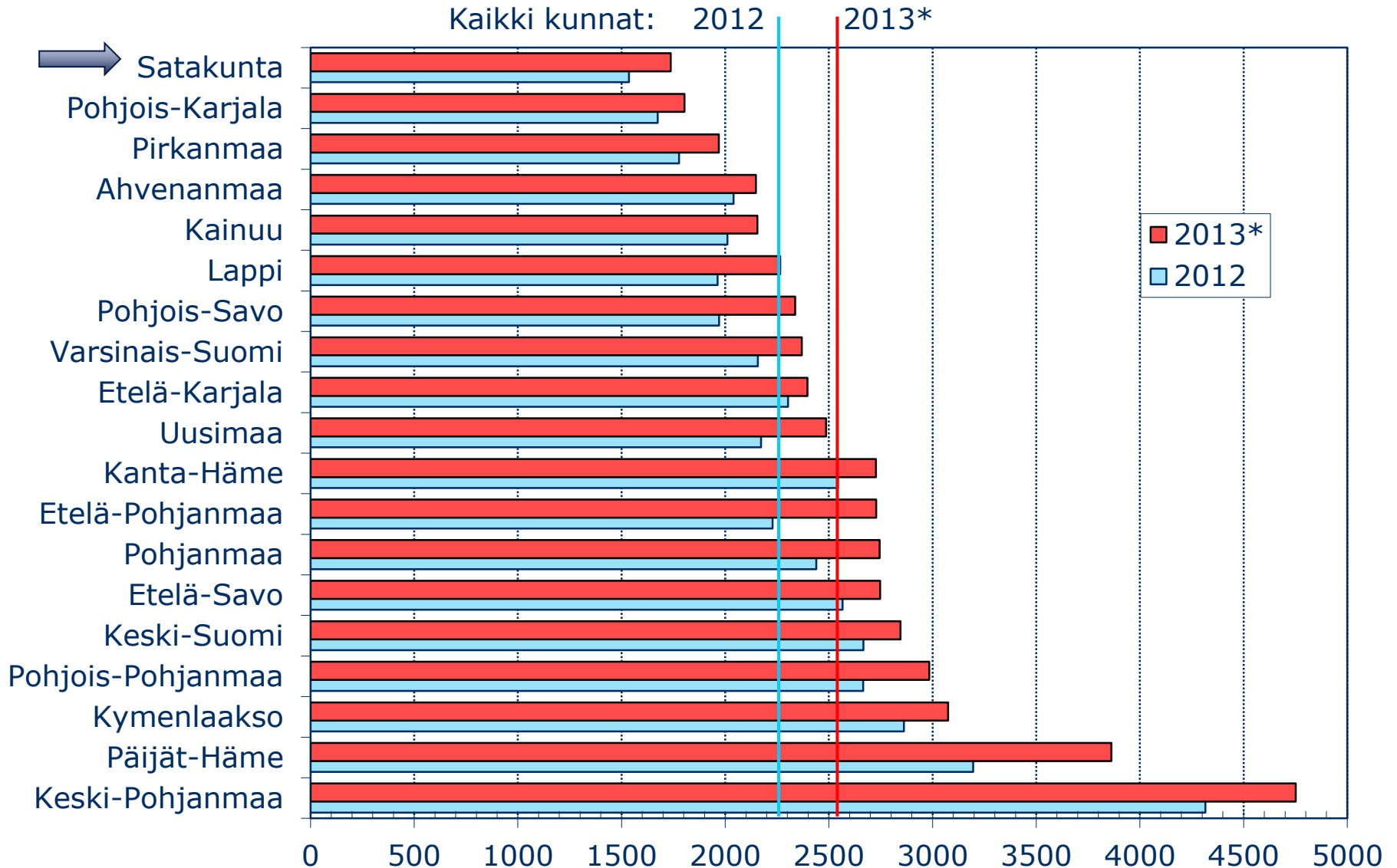
Kunnan asukasluku
31.12.2013

Lähde: Tilastokeskus

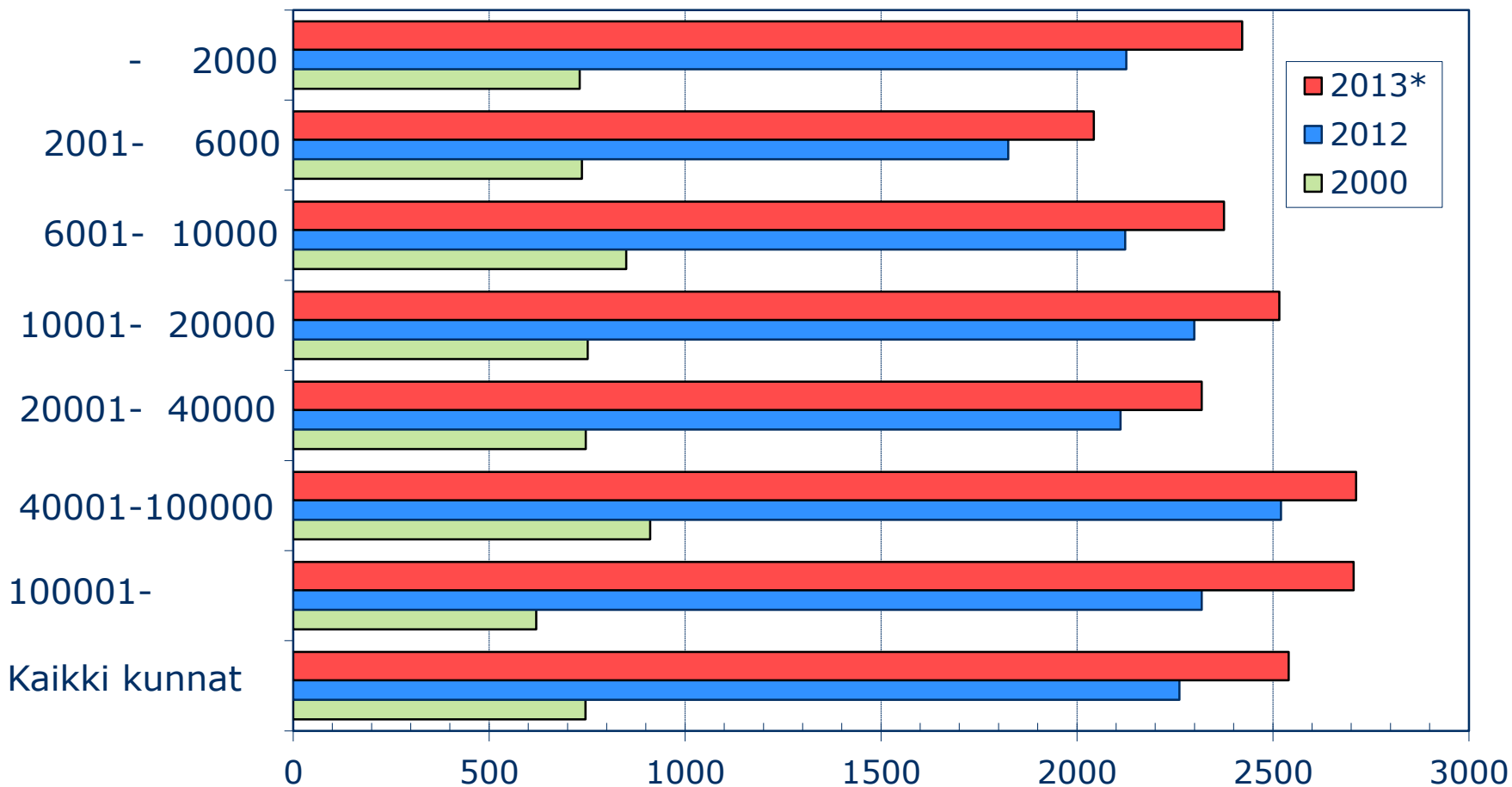

Kuntien lainakanta maakunnittain vuosien 2012–2013 lopussa, €/asukas

Kuntien lainakanta kuntakoon mukaan vuosien 2000, 2012 ja 2013 lopussa, €/as.

Kunnan asukasluku
31.12.2013

Lähde: Tilastokeskus

Kuntatalouden kehitys vuoteen 2018

Lähde: Peruspalvelubudjetti 15.9.2014
sekä Kuntaliiton laskelmat

Budjettiriihen päätösten kuntavaikutuksista

- Esityksen loppusumma menot 53,7 mrd. € / tulot 49,2 mrd. €, valtion velka nousee 48,5 %/BKT ja julkinen velka 60 %/BKT
- Budjettiesitys kiristää kuntataloutta useilla sadoilla miljoonilla
  - » Valtiovarainministeriön arvio yhteisvaikutuksesta: kuntataloutta kiristävä yli 200 milj. euroa
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuus vähenee hieman yli 25 %:iin = 4 prosenttiyksikön pudotus/rahoitusperiaatteen toteutuminen?
- Tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä konkretisoitu 350 milj. €
- Uutena välineenä valmistellaan sote-kustannusten hallintajärjestelmä, jolla aiotaan saada aikaan 650 milj. € kustannussäästöt. Nyt vasta päätös valmistelusta – vaikutusarviota ei pystytä vielä tekemään
- Kiinteistöveron lailla tehtävän korotuksen ja sote-maksujen korotus imuroidaan valtionosuusleikkauksilla valtiolle (n. -80 milj. €)
- Verovähennykset korvataan kunnille hallitusohjelman mukaan
- Helsingin seudun 14 kunnan ja valtion sopimus 25.8.: kaavoitusta lisätään n 25 % 2016–2019 vrt. ent. MAL-sopimus – vastapainona valtion investointitukea länsimetroon ja Pisara-rataan.
- Metropolihallintoratkaisu: 14 + Lohja ja Porvoo mahd. mukaan, MAL(PE)-tehtävät, suorilla vaaleilla valittu valtuusto

Budjettiriihen päätösten kuntavaikutuksista

- **Työmarkkinatuki uudistuksesta** aiheutuvat kokonaan uudet kustannukset kunnille **noin 160–170 milj. €** ja 500-päiväisten määrän lisääntymisen kautta lisää noin 80 milj. €.
Vastaantulona kuntien yhteisövero-osuutta nostetaan 75 milj. €, joka jaetaan valtionosuusjärjestelmää muuttamalla oikein kuntakohtaisesti työmarkkinatuen saajien suhteessa. Valmisteilla oleva palkkatuki uudistus lisää kuntien työllistämiskustannuksia vuoden 2014 volyyymeillä arviolta **30–40 milj. €**.
- Kuntavetoisten työvoiman palvelukeskukset lakisääteistetään, kunnat nimeävät johtajat. Johtajien toimivalta epäselvä.
- **Sosiaalihuoltolaki yli 120 milj. € (budjetissa kustannukset 32 milj. €)** ja asiakasmaksuasetus vähentää kuntien maksutuloja min yli 100 milj. € vuonna 2016 (esitys valmistelussa).
- **Oppivelvollisuuden pidentämisestä luovuttiin, tilalle opetuksen kehittämiseen lisää rahaa, mikä lisää myös kuntien menoja.**

Kokonaistaloudelliset ennusteet ja taustaoletukset

Lähde: Vuodet 2012–2013 Tilastokeskus, vuosien 2014–2018 ennusteet PPB 15.9.2014

Prosenttia:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BKT, määrän muutos	-1,5	-1,2	0,0	1,2	1,4	1,4	1,4
Palkkasumman muutos	3,4	0,5	0,9	1,7	2,2	2,4	2,5
Ansiotasoindeksin muutos	3,2	2,2	1,4	1,2	1,5	1,8	2,0
Työttömyysaste	7,7	8,2	8,6	8,5	8,2	7,8	7,5
Kuluttajahintojen muutos	2,8	1,5	1,1	1,5	1,8	1,8	1,8
Kuntien kustannustason muutos	3,4	1,8	0,9	1,1	1,5	1,7	1,9
Valtionosuusindeksin muutos	3,8	3,0	1,5	0,6	1,5	1,7	1,9
Kuntien ansiotasoindeksin muutos	3,6	1,8	1,2	1,1	1,5	1,8	2,0
Ennusteet huhtikuussa 2014 (PPO):							
BKT, määrän muutos	-1,0	-1,4	0,5	1,4	1,8	1,5	1,4
Palkkasumman muutos	3,2	1,0	1,3	1,8	2,5	2,2	2,4
Ansiotasoindeksin muutos	3,2	2,0	1,3	1,2	1,5	1,8	2,0
Työttömyysaste	7,7	8,2	8,4	8,3	8,1	7,8	7,5
Kuluttajahintaindeksin muutos	2,8	1,5	1,5	1,7	1,9	1,8	1,8
Kuntien kustannustason muutos	3,4	1,8	1,1	1,2	1,5	1,7	1,9

Kuntien ja kuntayhtymien bruttomenot, mrd. €

	2012	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Painelaskelma – ei ennuste							
	1)						
Toimintamenot yht.	37,44	38,39	38,78	38,99	39,98	40,94	42,10
– Palkat	16,29	16,38	16,32	16,15	16,40	16,62	16,89
– Muut henkilöstömenot	4,85	4,96	4,90	4,83	4,88	4,92	4,99
– Ostot	13,39	13,90	14,41	14,94	15,58	16,25	17,02
– Avustukset	2,24	2,36	2,43	2,61	2,65	2,69	2,73
– Muut toimintamenot	0,67	0,78	0,73	0,47	0,47	0,47	0,47
Korkomenot	0,33	0,30	0,31	0,34	0,40	0,49	0,64
Investoinnit	4,59	4,70	6,90	4,61	4,64	4,64	4,64
Yhteensä	42,36	43,39	45,99	43,95	45,02	46,07	47,38
Muutosprosentti:							
Toimintamenot yht.	5,0	2,5	1,0	0,5	2,5	2,4	2,8
– Palkat	4,1	0,6	-0,4	-1,0	1,5	1,4	1,7
– Ostot	5,4	3,9	3,6	3,7	4,3	4,2	4,8
Menot yhteensä	5,1	2,4	6,0	-4,5	2,4	2,3	2,8

1) Vuodesta 2014 lähtien menojen tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten ja ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen

Lähde: Vuodet 2012–2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014–2018 arviot PPB 15.9.2014

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot: Muutokset 2001–2018, %

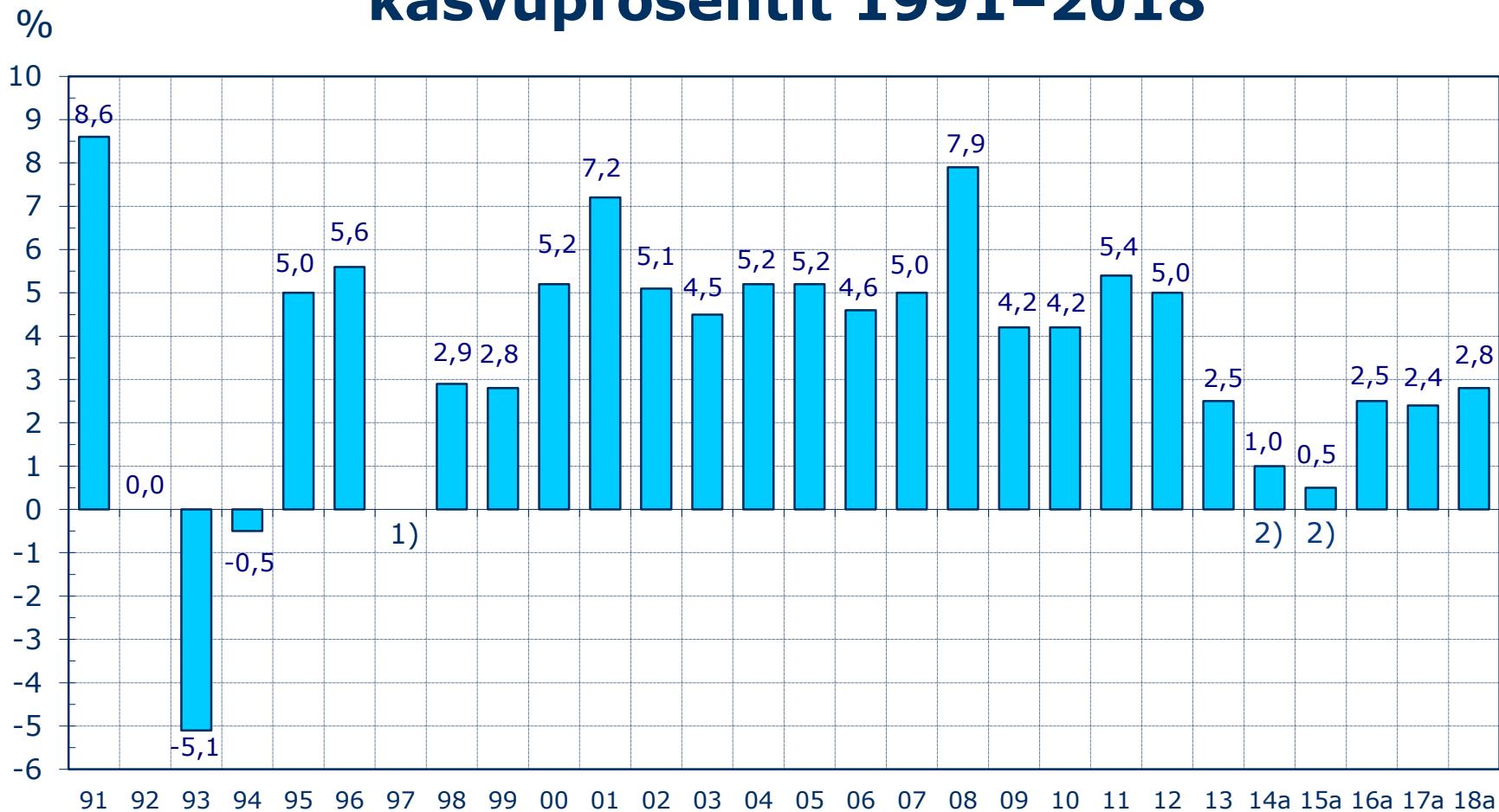

1) Määrän muutoksesta noin 1 prosenttiyksikkö aiheutuu ikärakenteen muutoksesta.

2) Vuosina 2014 ja 2015 menojen kasvua hidastaa kunnallisten ammattikorkeakoulujen sekä liikelaitosten yhtiöittäminen.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit 1991–2018

1) Mm. opetustoimen ylläpitäjämallin vuosi 1997 ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa

2) Vuosina 2014–2015 toimintamenojen kasvua hidastaa kunnallisten ammattikorkeakoulujen sekä liikelaitosten yhtiöittäminen.

Kuntien verotulot vuosina 2012–2018, mrd. €

(painelaskelma, kuntien veroprosentit pidetty 2014–2018 samoina)

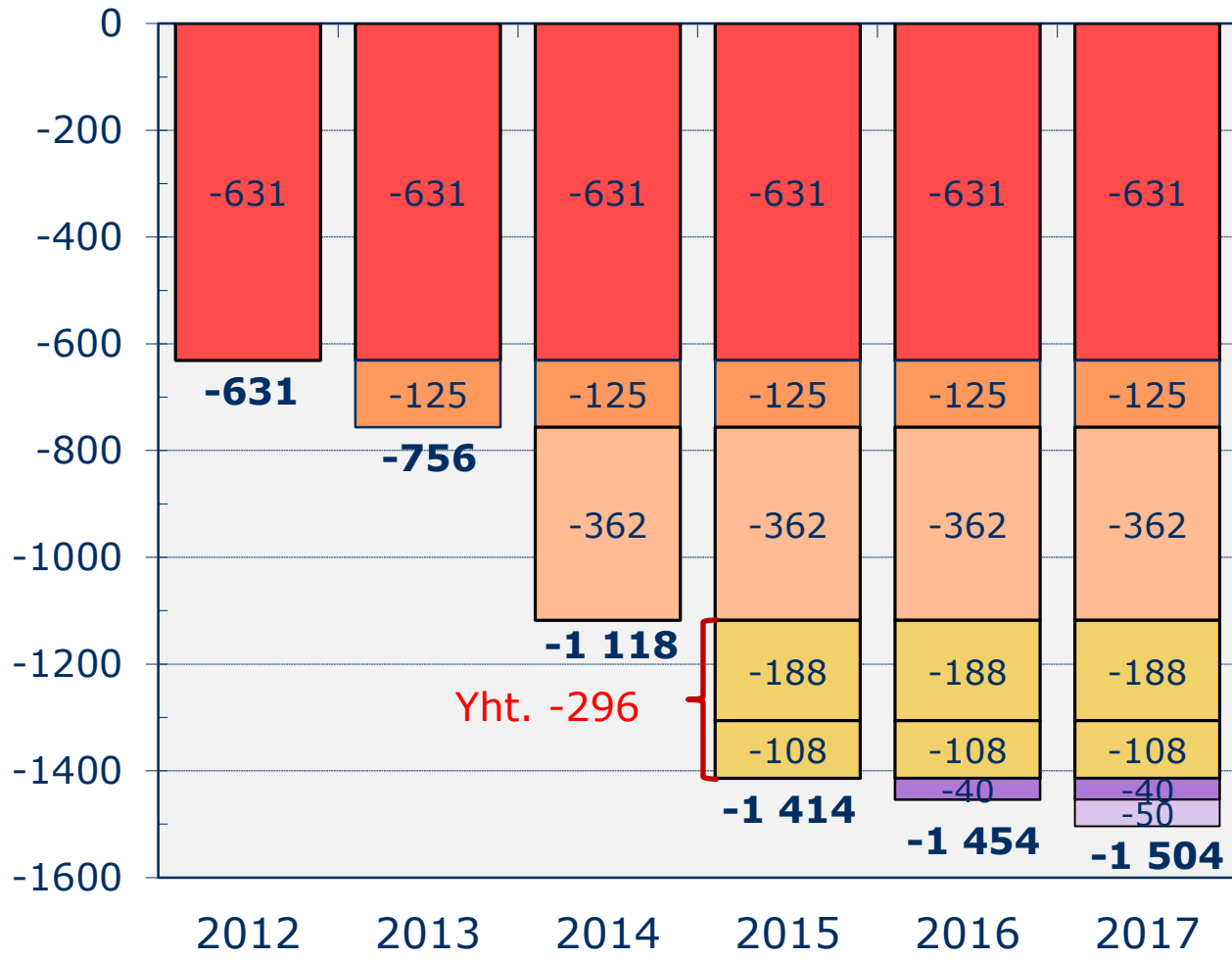
Painelaskelma – ei ennuste

Verolaji	2012	2013*	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Kunnallisvero	16,84	17,97	18,25	18,46	19,05	19,73	20,38
Yhteisövero	1,21	1,31	1,39	1,47	1,31	1,39	1,45
Kiinteistövero	1,27	1,36	1,51	1,59	1,62	1,65	1,68
Verotulot yhteensä	19,32	20,63	21,15	21,52	21,98	22,77	23,51
Muutos, %:							
Kunnallisvero	3,9	6,6	1,6	1,2	3,2	3,5	3,3
Yhteisövero	-26,9	8,2	6,1	5,8	-11,2	6,5	4,1
Kiinteistövero	5,7	7,2	10,9	5,2	1,9	1,9	2,0
Verotulot yhteensä	1,3	6,8	2,5	1,8	2,1	3,6	3,2
Tuloveroprosentti, keskim.	19,24	19,38	19,74	19,74	19,74	19,74	19,74
Yhteisöveroprosentti	24,5	24,5	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Osuus yhteisöverosta, %	28,34	29,49	35,56	36,36 ¹⁾	30,30	30,30	30,30

1) Työmarkkinatuen rahoitusvastuun siirtoa kunnille on kompensoitu nostamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta vuodesta 2015 lähtien 1,81 prosenttiyksikköä

Lähde: Vuodet 2012–2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014–2018 arviot PPB 15.9.2014.

Vuosien 2012-2017 leikkaukset kuntien peruspalvelujen* valtionosuuteen, milj. €

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,4 mrd. euroa eli noin 15 %**

Vuosille 2012–2017 kohdistuneiden leikkausten johdosta kunnilta jää saamatta peruspalvelujen valtionosuuksia **6,9 mrd. €**

-108 =

Kiinteistöverojen rajojen noston (48 milj. €) sekä sosiaali- ja terveys-toimen maksujen korotusten (40 milj. €) hyödyn leikkaaminen kunnilta valtionosuutta vähentämällä sekä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen poistaminen (20 milj. €)

- mm. sosiaali- ja terveystoimi sekä esi- ja perusopetus
- Tämän lisäksi OKM:n leikkaukset: vuonna 2013 92 milj. €, vuonna 2014 77 milj. € ja vuonna 2015 102 milj. €

Kuntien ja kuntayhtymien talous, mrd. €

Painelaskelma – ei ennuste (painelaskelman mukaan)

	2012	2013*	2014** 1)	2015**	2016**	2017**	2018**
Toimintakate	-25,80	-26,43	-26,88	-27,95	-28,69	-29,43	-30,30
Verotulot	19,32	20,63	21,15	21,52	21,98	22,77	23,51
Käyttötalouden valt.os.	8,07	8,28	8,09	7,96	8,08	8,14	8,27
Muut rahoituserät, netto	0,20	0,21	0,21	0,24	0,18	0,09	-0,05
Vuosikate	1,79	2,69	2,56	1,77	1,54	1,58	1,42
Poistot	-2,40	-2,62	-2,72	-2,70	-2,80	-2,90	-3,00
Satunnaiset erät, netto	0,25	0,37	1,37	0,30	0,27	0,27	0,27
Tilikauden tulos	-0,36	0,43	1,21	-0,63	-0,99	-1,06	-1,31
<hr/>							
Tulorah. korjauserät	-0,55	-0,60	-1,60	-0,48	-0,45	-0,45	-0,45
Tulorahoitus	1,49	2,46	2,34	1,59	1,36	1,40	1,24
Investoinnit, netto	-3,47	-3,55	-3,16	-3,46	-3,50	-3,50	-3,50
Rahoitusjäämä 2)	-1,98	-1,09	-0,82	-1,87	-2,14	-2,10	-2,25
Lainakanta	13,81	15,56	17,21	19,13	21,28	23,41	25,71
Rahavarat	4,20	5,16	5,19	5,15	5,06	4,99	4,93

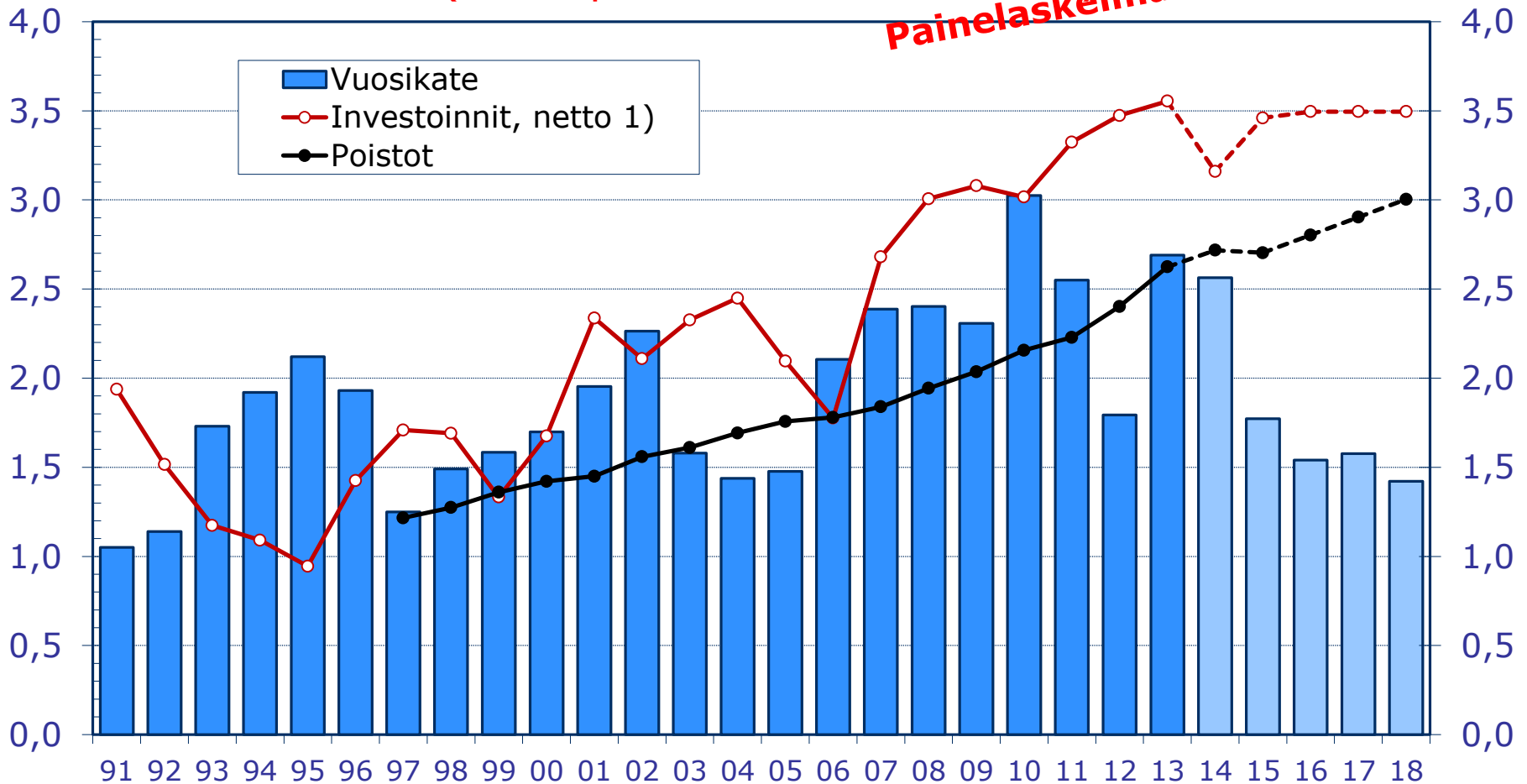
1) Kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen parantaa vuonna 2014 tilikauden tulosta arviolta noin 1 miljardia euroa.

2) Rahoitusjäämä = Toiminnan ja investointien rahavirta = Tulorahoitus + investoinnit, netto
Tulorahoitus = Vuosikate + satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen korjauserät

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾ 1991–2018, mrd. € (käyvin hinnoin)

(arviot painelaskelman mukaan)

Painelaskelma – ei ennuste

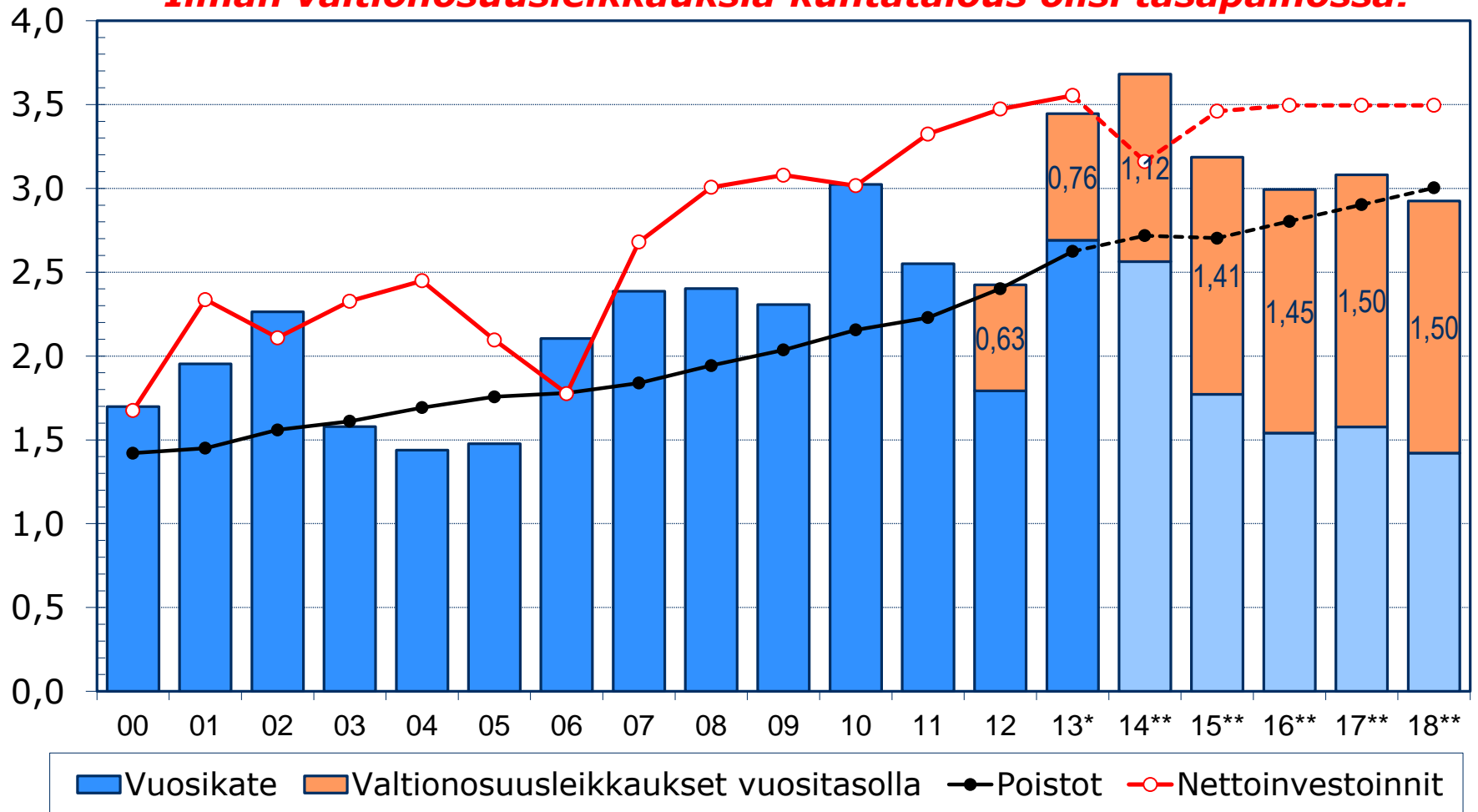

Lähde: Vuodet 1991–2013 Tilastokeskus.
 Vuosien 2014–2018 arviot PPB 15.9.2014.

¹⁾ Investoinnit, netto = Käyttöomaisuusinvestoinnit – rahoitusosuudet – käyttöomaisuuden myyntitulot.

Vuosien 2012–2017 valtionosuusleikkausten vaikutus kuntasektorin vuosikatteeseen

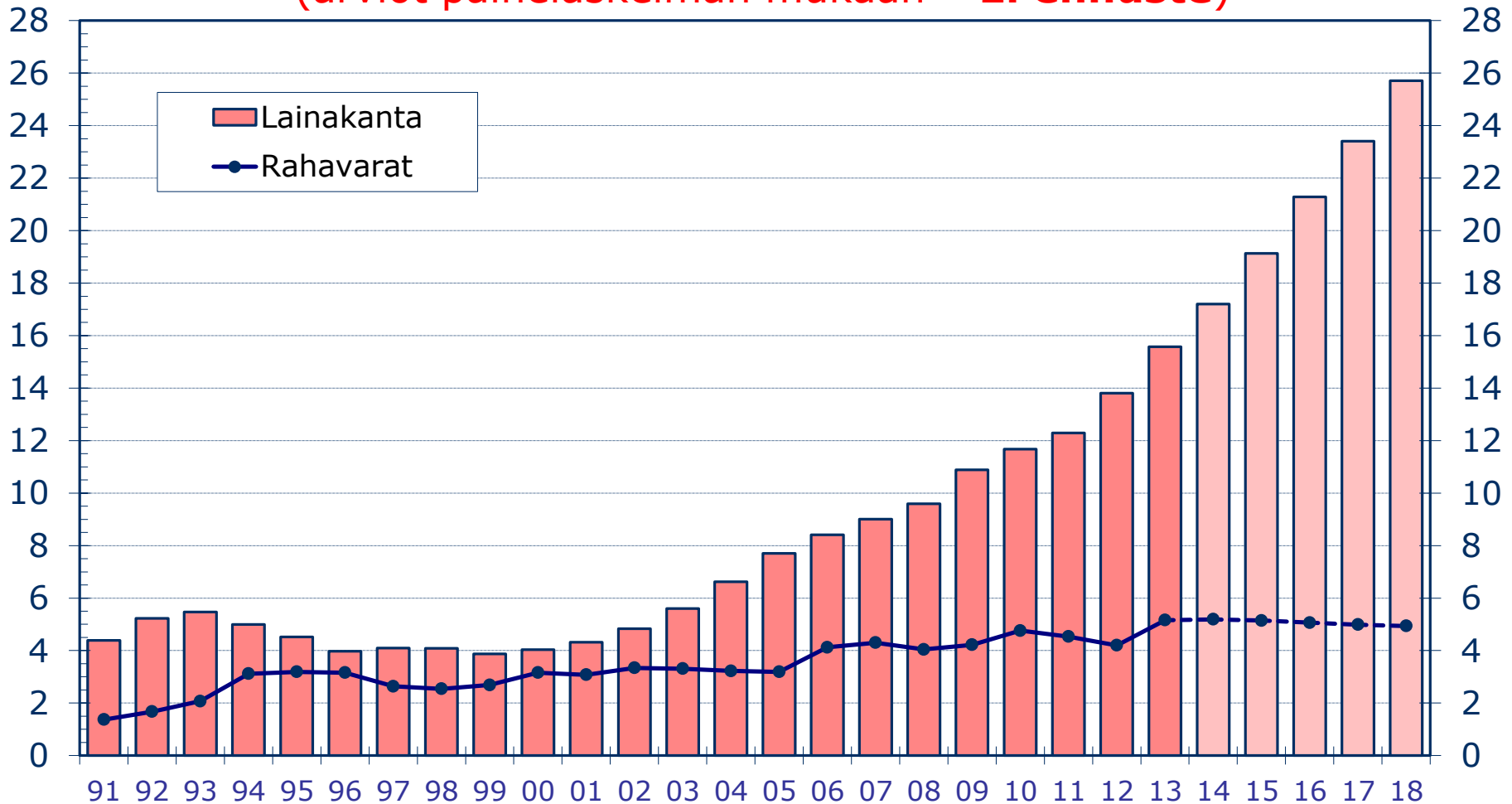
Ilman valtionosuusleikkauksia kuntatalous olisi tasapainossa!

Ilman vuosien 2012–2017 peruspalvelujen valtionosuusleikkauksia kuntatalous olisi vuosina 2014–2018 tasapainossa (vuosikate suhteessa poistoihin keskimäärin 113 %)

Lähde: Vuodet 2000–2013 Tilastokeskus. Vuosien 2014–2018 ennusteet PPB 15.9.2014

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1991–2018, mrd. € (käyvin hinnoin) (arviot painelaskelman mukaan – **Ei ennuste**)

Lähde: Vuodet 1991–2013 Tilastokeskus.
Vuosien 2014–2018 arviot PPB 15.9.2014.

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma vuosina 2012–2015, mrd. €

	2012	2013*	2014**	2015**
Toimintatulot	11,64	11,96	11,90	11,04
Toimintamenot	-37,44	-38,39	-38,78	-38,99
Toimintakate	-25,80	-26,43	-26,88	-27,95
Verotulot	19,32	20,63	21,15	21,52
Valtionosuudet	8,07	8,28	8,09	7,96
Rahoituserät, netto	0,20	0,21	0,21	0,24
Vuosikate	1,79	2,69	2,56	1,77
Poistot	-2,40	-2,62	-2,72	-2,70
Satunnaiset erät, netto	0,25	0,37	1,37	0,30
Tilikauden tulos	-0,36	0,44	1,25	-0,63
muutosprosentti:				
Toimintatulot	2,1	2,8	-0,5	-7,2
Toimintamenot	5,0	2,5	1,0	0,5
Verotulot	1,3	6,8	2,5	1,8
Valtionosuudet	5,4	2,6	-2,3	-1,6

Vuosina 2014 ja 2015 tuloslaskelman eriin vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten sekä ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen. Vuonna 2014 liikelaitosten yhtiöittämisen on arvioitu parantavan tilikauden tulosta

noin 1 miljardia euroa – voi olla suurempikin.

Lähteet: Vuodet 2012–2013 Tilastokeskus.

Vuosien 2014–2015 arviot PPB 15.9.2014/Kuntaliitto

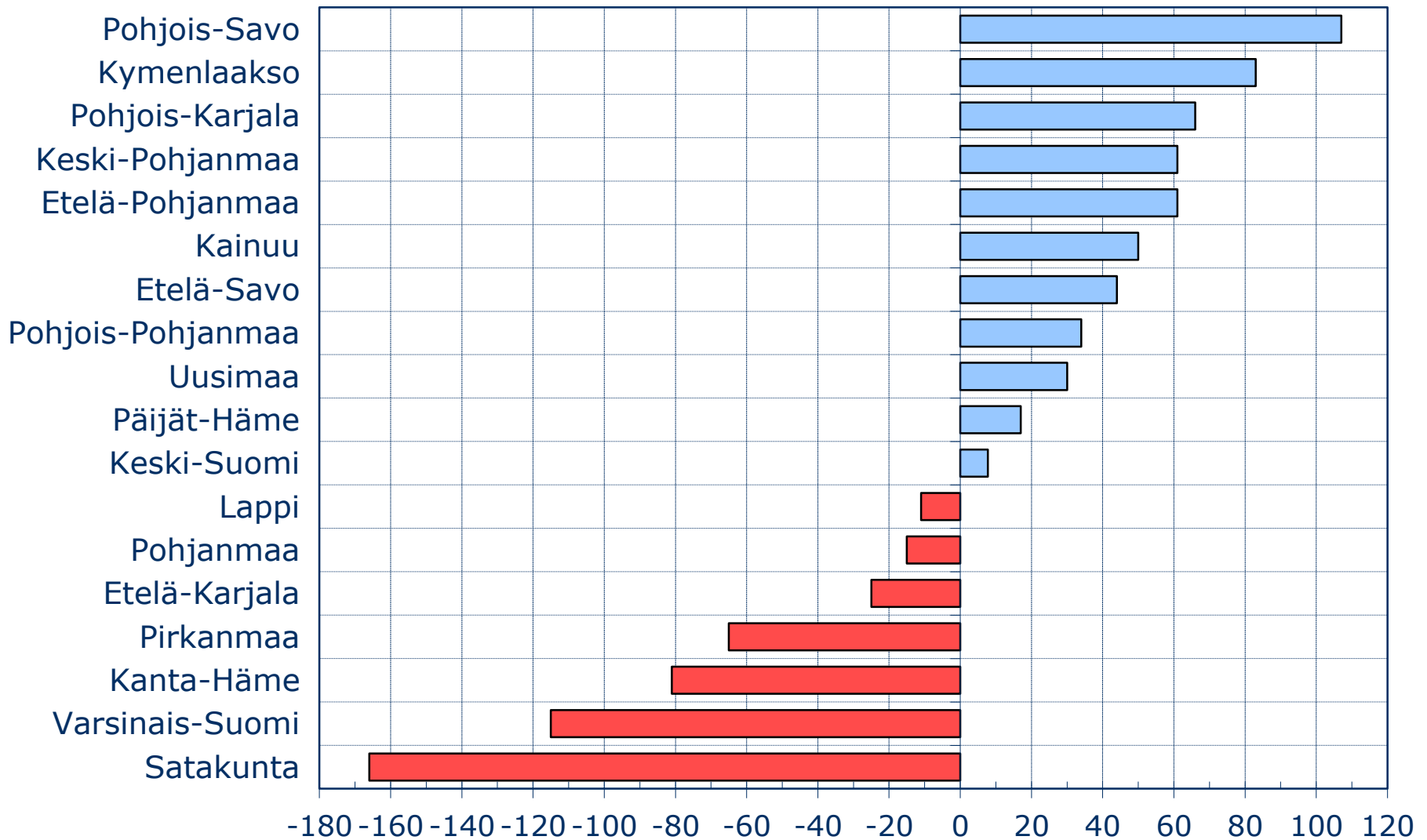

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma vuosina 2012–2015, mrd. €

	2012	2013*	2014**	2015**
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1,79	2,69	2,56	1,77
Satunnaiset erät, netto	0,25	0,37	1,37	0,30
Tulorahoituksen korjauserät	-0,55	-0,60	-1,60	-0,48
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4,59	-4,70	-6,90	-4,61
Rahoitusosuudet investointeihin	0,21	0,23	0,20	0,20
Omaisuuksien myyntitulot	0,91	0,91	3,54	0,95
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,98	-1,09	-0,82	-1,87
Rahoituksen rahavirta				
Antolainojen muutokset	-0,08	0,13	-0,80	-0,10
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2,41	3,02	2,90	3,27
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1,48	-1,65	-1,70	-1,80
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,55	0,39	0,45	0,45
Muut muutokset	0,25	0,20	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	-0,33	1,00	0,03	-0,05
Rahavarat 31.12.	4,20	5,16	5,19	5,14
Lainakanta 31.12.	13,81	15,56	17,21	19,13

Vuonna 2014 rahoituslaskelman erissä on mukana kunnallisten liikelaitosten yhtiöittämisen vaikutukset

Valtionosuusuudistus: Eesityksen vaikutus kuntien valtionosuuteen vuoden 2014 tasossa maakunnittain, €/as.

Valtionosuusuudistus:

Suurimmat voittajat (€/as.) vuoden 2014 tasossa

Lähde: VM/KAO 9.4.2014

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2012	Valtionosuudet yhteensä 2014		Esityksen vaikutus valtionosuuksiin yhteensä		
		Nykyinen järjes- telmä €/as.	Uusi järjes- telmä €/as.	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Koko maa	5 398 173	1 592	1 592	-0	-470	0,0
Evijärvi	2 686	3 077	3 417	340	914	-2,9
Utsjoki	1 285	5 211	5 523	311	400	-2,3
Raahe	25 659	1 949	2 209	260	6 680	-1,7
Kotka	54 873	1 796	2 055	259	14 196	-1,6
Kittilä	6 388	3 308	3 563	255	1 628	-1,9
Juva	6 783	3 006	3 253	247	1 676	-2,2
Iisalmi	22 135	2 079	2 315	236	5 217	-1,7
Juankoski	5 093	2 858	3 086	228	1 161	-1,8
Siikajoki	5 597	3 192	3 414	221	1 239	-1,9
Sodankylä	8 834	3 009	3 228	219	1 934	-1,6
Tohmajärvi	4 897	3 113	3 328	215	1 052	-1,9
Miehikkälä	2 177	3 720	3 928	208	453	-2,0
Vieremä	3 930	2 823	3 030	208	817	-1,8
Nurmes	8 308	3 420	3 613	193	1 602	-1,7
Pyhäjoki	3 311	2 777	2 961	184	610	-1,4

Valtionosuusuudistus:

Suurimmat häviäjät (€/as.) vuoden 2014 tasossa

Lähde: VM/KAO 9.4.2014

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2012	Valtionosuudet yhteensä 2014		Esityksen vaikutus valtionosuuksiin yhteensä		
		Nykyinen järjes- telmä €/as.	Uusi järjes- telmä €/as.	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Koko maa	5 398 173	1 592	1 592	-0	-470	0,0
Merikarvia	3 269	3 904	3 312	-592	-1 935	5,0
Eurajoki	5 922	1 762	1 192	-571	-3 379	3,3
Luhanka	773	4 564	4 084	-479	-370	4,4
Kivijärvi	1 303	4 823	4 407	-416	-543	4,4
Rautjärvi	3 784	3 480	3 075	-404	-1 529	2,9
Rantasalmi	3 921	3 618	3 218	-399	-1 566	3,6
Pomarkku	2 373	3 568	3 187	-381	-903	3,3
Kinnula	1 764	4 268	3 898	-370	-653	3,8
Rautavaara	1 813	4 959	4 590	-369	-668	3,7
Karstula	4 376	3 664	3 302	-362	-1 584	3,3
Kannonkoski	1 553	4 418	4 070	-348	-541	3,5
Orivesi	9 571	2 671	2 349	-321	-3 076	2,5
Taivassalo	1 682	2 822	2 510	-311	-524	2,3
Pudasjärvi	8 620	4 533	4 225	-308	-2 654	3,0
Luoto	4 966	2 678	2 373	-305	-1 513	2,5

Valtionosuusuudistus:

Esityksen vaikutus kuntien valtionosuuteen vuoden 2014 tasossa
Satakunnan kunnissa

Lähde: VM/KAO 9.4.2014

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2012	Valtionosuudet yhteensä 2014		Esityksen vaikutus valtionosuuksiin yhteensä		
		Nykyinen järjes- telmä €/as.	Uusi järjes- telmä €/as.	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Koko maa	5 398 173	1 592	1 592	-0	-470	0,0
Satakunta	224 934	1 939	1 772	-166	-37 371	1,1
Honkajoki	1 832	2 853	2 936	83	153	-0,7
Kankaanpää	11 957	2 238	2 225	-12	-146	0,1
Ulvila	13 470	1 615	1 533	-83	-1 114	0,5
Kokemäki	7 893	2 476	2 392	-84	-663	0,6
Eura	12 406	2 082	1 983	-99	-1 224	0,7
Rauma	39 842	1 359	1 230	-128	-5 115	0,7
Säkylä	4 631	1 646	1 507	-139	-643	0,9
Nakkila	5 747	2 162	2 019	-142	-817	1,0
Siikainen	1 641	3 835	3 690	-145	-238	1,5
Luvia	3 360	1 785	1 609	-175	-590	1,2

Valtionosuusuudistus:

Eesityksen vaikutus kuntien valtionosuuteen vuoden 2014 tasossa

Satakunnan kunnissa

Lähde: VM/KAO 9.4.2014

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2012	Valtionosuudet yhteensä 2014		Eesityksen vaikutus valtionosuuksiin yhteensä		
		Nykyinen järjes- telmä €/as.	Uusi järjes- telmä €/as.	€/as.	1 000 €	Laskenn. vaikutus tulovero- prosenttiin %-yks.
Pori	83 285	1 777	1 596	-181	-15 071	1,2
Huittinen	10 623	2 532	2 350	-181	-1 926	1,4
Lavia	1 916	3 566	3 379	-187	-357	1,7
Jämijärvi	1 986	3 211	3 007	-204	-406	1,8
Harjavalta	7 486	2 067	1 850	-217	-1 627	1,4
Köyliö	2 750	2 120	1 869	-250	-688	1,8
Karvia	2 545	3 714	3 447	-267	-681	2,6
Pomarkku	2 373	3 569	3 188	-381	-903	3,3
Eurajoki	5 922	1 762	1 192	-571	-3 379	3,3
Merikarvia	3 269	3 905	3 313	-592	-1 935	5,0

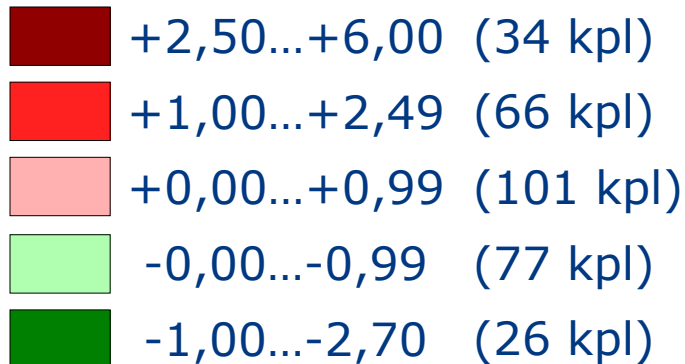
Valtionosuusuudistus: Muutoksen laskennallinen vaikutus kunnan tuloveroprosenttiin

Lähde: VM/Kunta- ja aluehallinto-osasto 9.4.2014

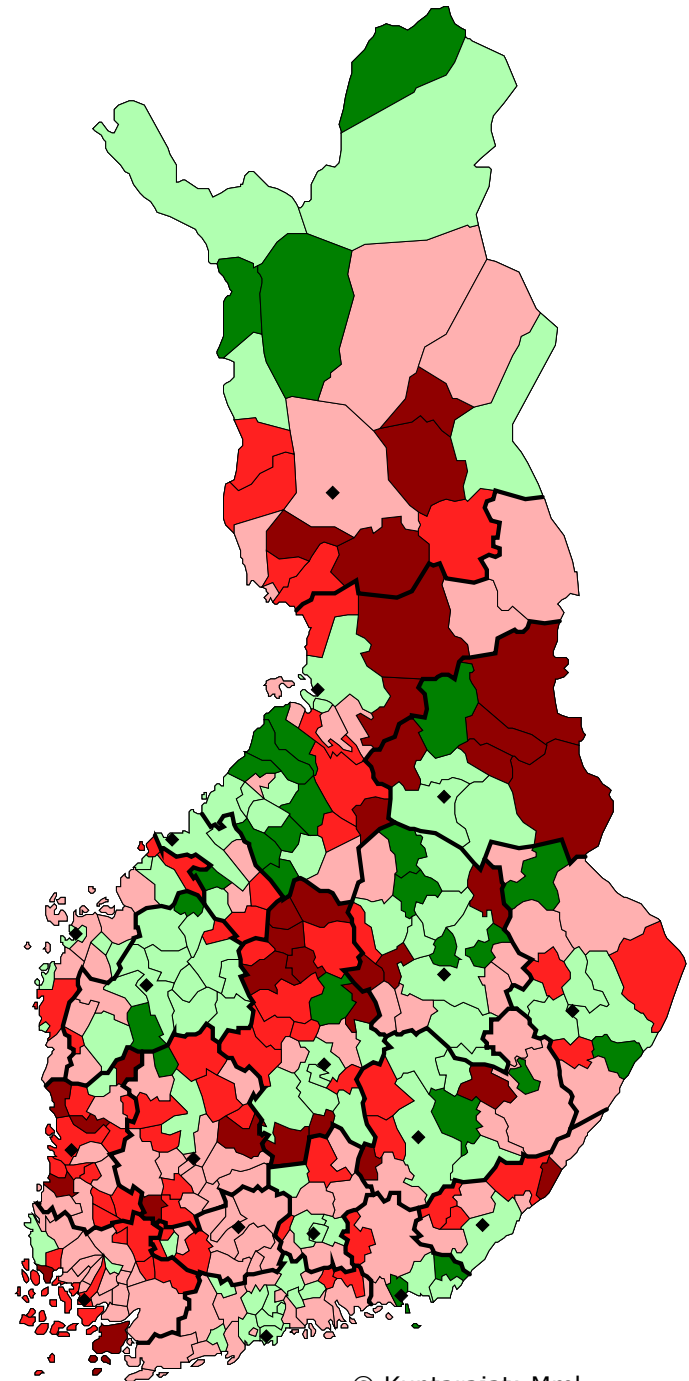
Suurin laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin:
Merikarvia +5,0 prosenttiyksikköä

Pienin laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin:
Evijärvi -2,9 prosenttiyksikköä

Laskennallinen vaikutus tulo-
veroprosenttiin, prosenttiyksikköä:

● Maakuntakeskus

Kunta elinvoimapolitiikan moottorina

- Kunnan keskeinen tehtävä on elinvoiman edistäminen – se on palautettava kunnan strategisen johtamisen keskiöön, siihen on varattava riittävät voimavarat
- Kunta on entistä selkeämmin verkostojen johtaja, niiden kutoja elinvoimapolitiikassa – kaikki keskeiset toimijat toimimaan samaan suuntaan
- Saavutettavuuden varmistaminen
- Tonttitarjonta, liikenne- ja kaavoitus, sujuva kaavoitus, kunnan rooli kiinteistömarkkinoilla, kaupunkikeskustojen elävöittäminen, vajaakäyttöisten tilojen uusiokäyttö
- Houkutteleva kunta: mm. suvaitsevuuden edistäminen, segregaaation torjunta, opiskelijakaupunkikonseptin luominen, matkailun edistäminen kasvualana ja vetovoiman mittarina, kulttuurin monipuolinen edistäminen, kuntalaisten aktivointi esim. kaupunginosatapahtumat
- Osaava työvoima: koulutus, houkuttelevuus, ulkomaalaisille suunnatut palvelut/työperäinen maahanmuutto
- Yritysten innovaatio- ja uusiutumiskyvyn tukeminen mm. yliopistojen edellytysten kehittäminen, paikkakunnan teollisten avainklustereiden ja uusien kasvualojen kehitysohjelmat osaksi kasvusopimusta
- Hankinnat yritystoiminnan vipuna
- Kaupunkikonsernin kaikki osat elinvoimaa edistämään
- Yrittäjyyden edistäminen

Kuntaliitto-konsernin palvelut

KT Kuntatyönantajat
Palvelulaitosten työnantaja-
yhdistys PTY ry
KL-Kuntahankinnat Oy
KL-Kuntarekry Oy

KL-Kustannus Oy
Kuntatalon kokouspalvelut
Gustavelund kokoushotelli
FCG Finnish Consulting Group Oy

Kuntaliitto tukee kuntia ja kunta-alaa muutoksessa

- » Edunvalvonta
- » Neuvontapalvelut
- » Verkostotuki
- » Koulutus ja konsultointi
- » Tutkimukset ja oppaat
- » Sähköiset uutiskirjeet
- » Kuntapäätäjä-palvelut
- » www.kunnat.net
- » ja tuoreet kuntauutiset joka päivä: www.kuntalehti.fi

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

Materiaalit: www.kunnat.net